

Handreiking

Windfonds Goeree-Overflakkee

Belangrijk: De hieronder beschreven aanpak vormt het vertrekpunt. Het Windfonds zal na 2 jaar geëvalueerd worden op effectiviteit en werking. In aanloop naar een definitieve beslissing hoe het Windfonds op de meest gewenste wijze in te zetten voor duurzame sociaaleconomische ontwikkeling op Goeree-Overflakkee is er ruimte voor discussie echter niet over het hierna genoemde doel en uitgangspunt.

Doelstelling Duurzaam Windfonds?

De transitie naar een duurzame maatschappij is in volle gang. Onderdeel van de duurzame ontwikkeling is de energietransitie. Ontwikkelingen horende bij de energietransitie zijn misschien wel het meest zichtbaar: In heel Nederland zien we oplaadpalen, nul op de meter woningen, zonnepanelen en nieuwe windturbines verrijzen, ook op Goeree-Overflakkee. Op Goeree-Overflakkee willen we de positieve effecten van de energietransitie (lusten) gelijktijdig met de minder positieve effecten (lasten) laten oplopen. Dit is de belangrijkste reden voor het instellen van een **Windfonds** Goeree-Overflakkee.

Het Windfonds heeft als primair doel aansprekende projecten te realiseren met een maatschappelijk meerwaarde, om op die manier omwonenden van windparken positief mee te laten delen in de productie van duurzame energie. Het Windfonds kan in bredere zin bijdraagt aan de duurzame en sociaaleconomische ontwikkeling van Goeree-Overflakkee. Uitgangspunt is wel dat omwonenden dit als zodanig ervaren. Dit laatste kan gewaarborgd worden door bijvoorbeeld dorpsraden een rol te geven in de selectie van het bestuur van de Stichting. Deze notitie beperkt zich tot het Windfonds qua filosofie, structuur en systematiek. Andere participatie mogelijkheden voor bewoners rondom duurzame energieproductie (b.v. obligaties, postcoderoos etc.) vallen buiten de scope van het Windfonds¹.

Hoe wordt het Windfonds gevuld?

De eigenaren van windparken die vergund zijn na juni 2016 (inclusief nog op te schalen) vullen het Windfonds. Het betreft een bijdrage naar rato van de opgewekte hoeveelheid energie. De leden van de Windgroep hebben hun deelname bevestigd. Ook de ontwikkelaars van de windturbines die geplaatst gaan worden aan de Noordrand hebben deze toezegging gedaan.

De basisafspraken is dat er per geproduceerde MWh 0,50 euro wordt gestort in het Windfonds voor een periode van 20 jaar. De storting in het Windfonds is een jaarlijkse afdracht over de productie van het voorafgaande jaar, gebaseerd op de gegevens van CertiQ. Dus: in 2020 wordt afgedragen over de opbrengsten van 2019. Uitgaande van de huidige planning van te realiseren energie installaties kan verwacht worden dat in 2021 voor het eerst het volledige bedrag beschikbaar is.

Hoe wordt het Windfonds ingericht?

Er zijn diverse mogelijkheden om lokaal fondsen in te richten en te organiseren. Voor het Windfonds wordt Stichting Windfonds Goeree-Overflakkee opgericht. Deze Stichting is verantwoordelijk voor zowel het innen, het beheer als de besteding van de middelen en de openbare verantwoording via (lokale) media en evt. eigen mediakanalen. De juridische entiteit van een Stichting maakt het moge-

¹ Zie voor meer informatie en details: "Windenergie op Goeree-Overflakkee, baten in beeld", Mei 2014, gemeente Goeree-Overflakkee

lijk om (onder voorwaarden) een ANBI status aan te vragen en middelen voor algemeen nut uit te keren.

De Stichting krijgt een bestuur met een minimale omvang van 3 personen (maximaal 5) woonachtig op Goeree-Overflakkee. Een Raad van Toezicht zal toezicht houden. In deze raad zal in ieder geval een vertegenwoordiger van de gemeente Goeree-Overflakkee zitten, een vertegenwoordiger van de Coöperatie Deltawind namens de Windgroep en een vertegenwoordiger vanuit Kroningswind i.o. (het windinitiatief Noordrand). De bestuursleden zullen via een openbare wervingsprocedure worden geworven, een onafhankelijke voorzitter geniet de voorkeur. Een profielschets wordt hiervoor opgesteld, selectieprocedure zal door de Raad van Toezicht worden gestart. Dorpsraden en ondernemersverenigingen in de in nabijheid van (te realiseren) energie installatie, alsmede lokale natuur- en milieuorganisaties en eventuele andere relevante maatschappelijke organisaties zullen worden benaderd om zich te laten vertegenwoordigen. Een eerste selectieprocedure wordt door de gemeente en Coöperatie Deltawind uitgevoerd.

Het bestuur zal worden ondersteund door een adviescommissie. Voor deze adviescommissie zal gezocht worden naar vertegenwoordigers uit het maatschappelijk middenveld en de samenleving met kennis van- en interesse in duurzame ontwikkeling, leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkelingen. Zowel de Raad van Toezicht als het bestuur als de adviescommissie zullen, buiten een kleine vergadervergoeding om, onbezoldigd hun functie uitvoeren. Alleen voor de functie van uitvoerend secretaris wordt een bezoldiging vastgesteld. Deze zal in verhouding zijn met de te leveren inspanning voor het afhandelen en voorbereiden van de aanvragen.

De stichting kent een (kleine) organisatie voor het beheren van het Windfonds. Deze organisatie:

- Communicatie en publiciteit rondom het fonds
- Beoordeling van alle aanvragen op de voorwaardelijke criteria.
- Toezien op de afdracht door de windparken.
- Het praktische beheer van de gelden uit zoals uitbetalen, registreren, controleren, inning afdracht etc.
- Jaarlijkse verantwoording en evaluatie.

De secretaris zorgt voor

- Voorbereiding van voornoemde taken.
- Ondersteuning van aanvragers (zo nodig) bij het indienen van hun aanvraag.
- Voorbereiding van de besluitvorming in bestuur en adviescommissie voor.
- Contacten met indieners.

Het bestuur zal bij haar aantreden als eerste zorgen voor tot stand komen van een (inter)nationaal erkende werkwijze ten behoeve van een deugdelijke administratie van de stichting, waaronder een protocol voor het verrichten van betalingen waarbij drie mensen betrokken moeten zijn. Een verwijzing naar deze principes wordt in de statuten opgenomen. Binnen de grenzen van wet- en regelgeving betracht het bestuur transparantie over de bestedingen van het fonds jegens donateurs en ontvangers. De partijen die geld aan het fonds doneren zijn jaarlijks gerechtigd om een onderzoek van de administratie te (laten) uitvoeren, bijvoorbeeld door een accountant. De partij die zo'n onderzoek verlangt draagt daarvan zelf de kosten.

De volgende stap is het oprichten van de stichting. In de statuten zal de organisatorische vorm wordt vastgelegd. Ook zullen er reglementen worden opgesteld waar in meer detail wordt omschreven op welke manier de middelen kunnen worden besteed. Hierbij zal worden onderzocht hoe meer inter-

actief jaarlijks middelen in te zetten door b.v. wedstrijden, stemrondes om zo de maatschappelijke betrokkenheid te vergroten.

Hoe worden de middelen uit het Windfonds besteed?

Het Windfonds dient zoals gezegd diverse doelen, waarbij een onderverdeling is gemaakt in drie zones voor windenergieprojecten

	Afstand tot energieproject	Bedoeld voor	Middelen	Uitkering via
Zone 1 - Bewonersfonds	<900m	Huishoudens (niet zijnde initiatiefnemers & reeds bestaande windparken)	Maximaal €1500,- /huishouden afhankelijk van afstand tot windpark	Nader uitwerken, idealiter automatisch
Zone 2 - Betrokkenenfonds	<5000m	Projecten	½ van het resterend bedrag	Simpele aanvraag
Zone 3 - Transitiefonds	Gemeentegrens	Projecten	½ van het resterend bedrag	Uitgebreide aanvraag

Deze constructie maakt zowel een directe uitkering aan omwonenden als het leveren van een bijdrage aan projecten op iets grotere afstand mogelijk. Windfondsgelden kunnen zo ingezet worden om een substantiële bijdrage te leveren aan ontwikkelingen op het eiland. De projecten waaraan wordt bijgedragen zullen ten goede komen aan de duurzaamheid, vitaliteit, natuur, educatie en sociale cohesie op Goeree-Overflakkee. Een kaart met de betreffende zones wordt na vergunningverlening van energieprojecten bijgevoegd.

Een belangrijke kanttekening is dat middelen uit het Windfonds niet bedoeld zijn voor compensatie van partijen binnen de wettelijke grenzen voor geluidsbelasting (47Db Lden - ca. 450 meter grens). Binnen deze grens zal een initiatiefnemer zelf tot overeenstemming moeten komen met de belanghebbenden om tot projectontwikkeling te kunnen komen. De grens van 900m is gekozen in lijn met de motie van de gemeenteraad ten opzichte van de afstand van windmolens tot de dorpskernen. Er is gekozen voor een maximum bedrag per huishouden in overeenstemming met de maximale aanvraagmogelijkheid voor een niet-rechtspersoon vanuit het Betrokkenenfonds.

Hoe werkt het Bewonersfonds?

Het Bewonersfonds is een jaarlijkse uitkering die idealiter automatisch wordt verzorgd door de eigenaar van een Windpark en afhankelijk is van de afstand tot de dichtstbijzijnde windturbine. Tijdens het realiseren van het windproject wordt bepaald welke huishoudens vallen onder deze afspraak. De eigenaar verantwoord de rechtstreekse betaling en trekt deze af van het totaal van zijn afdracht. Vervolgens zullen deze huishoudens actief door de exploitant worden benaderen om de afspraak verder uit te werken. Het bewonersfonds is verbonden aan de woning, wordt een woning verkocht dan zal deze tegemoetkoming voor de nieuwe eigenaar zijn.

Hoe werkt het Betrokkenenfonds?

Alle eilandbewoners mogen projectvoorstellen doen, hier zal een aanvraagformulier voor worden opgesteld. Aanvragen voor deze categorie zijn zichtbaar en hebben merkbaar effect in de nabijheid van een energie installatie. De aanvragen worden gecontroleerd op criteria zoals openbaarheid, controleerbaar, terugvorderbaarheid bij onjuiste gegevens etc.. Elk jaar zijn er twee aanvraagperiodes (tranches) waar binnen aanvragen kunnen worden ingediend. Een beslissing over de aanvraag wordt

genomen in de eerste week van januari & juli. De aanvragen worden ingediend bij de Stichting en worden voorbereid door de secretaris ter besluitvorming door het bestuur.

Het Betrokkenenfonds is vooral gericht op individuen, stichtingen, kerken, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties in de directe omgeving van het windpark. Voor projecten in de directe omgeving het volgende voorstel om maximaal €500,- per aanvraag voor niet-rechtspersonen te hanteren en maximaal €3000,- per aanvraag voor verenigingen, stichtingen, dorpsraden en andere maatschappelijke organisaties zonder co-financieringseis. Het Betrokkenenfonds is bedoeld voor de aanschaf van materialen en niet voor het vergoeden van uren. De besteding van de toegekende gelden moet worden verantwoord, maar zal niet uitgebreid worden gecontroleerd om de beheerskosten laag te houden. Het maximum bedrag per project is beperkt en controle gebeurt steekproefsgewijs.

Hoe werkt het Transitiefonds?

Projecten die worden ingediend voor het transitiefonds worden door de adviescommissie beoordeeld. De adviescommissie bepaalt of projecten voldoen aan alle criteria en maken vervolgens een lijst van projecten die voor ondersteuning in aanmerking komen. Het bestuur van de Stichting beslist over de definitieve toekenning van een aanvraag.

Het transitiefonds biedt de mogelijkheid tot het aanvragen van een groter bedrag (maximaal €40.000,-), en voor maximaal 3 jaar (projectmaximum €120.000,-). De besteding van dit geld wordt gecontroleerd. De bijdrage is maximaal 50% van de totale projectkosten in de vorm van cofinanciering. Voor het transitiefonds komen stichtingen, verenigingen, woningbouwcoöperaties en maatschappelijke organisaties en (semi)overheden in aanmerking die projecten op Goeree-Overflakkee willen realiseren in lijn met de doelstellingen van het Windfonds.

Hoeveel geld is er jaarlijks beschikbaar

Een indicatieve rekensom uitgaande van 150MW nieuw te plaatsen windenergie op Goeree-Overflakkee bij 3000 vollasturen per jaar betekent ongeveer 450.000 MWh aan duurzaam geproduceerde energie. Dit zou dan neerkomen op een jaarlijkse storting van €225.000,- in het Windfonds.

Circa 5% van het totaal bedrag mag als beheerskosten worden aangewend voor de stichting. Mocht het voorkomen dat er onvoldoende projectaanvragen zijn voor het Betrokkenenfonds (zone 2) die voldoen aan de criteria, wordt het jaarlijkse budget voor dit deel overgeheveld naar het Transitiefonds (zone 3) en visa versa voor het daaropvolgende jaar.

Hoe vaak mag een verzoek tot bijdrage worden ingediend?

Elk jaar kan gebruik worden gemaakt van het Betrokkenenfonds en het Transitiefonds. Voor het Betrokkenenfonds geldt een reikwijdte van 1 jaar, het is niet mogelijk om voor meerdere jaren een projectaanvraag te doen. Een projectaanvraag kan wel elk jaar worden ingediend. Voor het Transitiefonds is gekozen voor de mogelijkheid om projecten met een looptijd van maximaal 3 jaar (i.e. voor een maximaal budget van 3x €40.000,-) in te dienen.

Formele criteria voor aanvragen

Een aanvraag wordt alleen in behandeling genomen als hij voldoet aan onderstaande criteria.

Voorwaardelijke criteria voor projecten
1. De effecten van het project voldoen aan doel en uitgangspunt en zijn dus scoren ten aanzien van duurzaamheid en leefbaarheid.
2. Er is een schriftelijke aanvraag gedaan via het formulier van het Windfonds waarbij alle ge-

vens volledig en naar waarheid zijn ingevuld.
3. De aanvrager kan een natuurlijke persoon zijn maar ook overheden, stichtingen, personen, kerken etc. De aanvrager hoeft niet op GO te wonen of gevestigd te zijn, als het resultaat van het project ten goede komt aan de hiervoor benoemde doelgroep.
4. De aanvrager gaat akkoord met de voorwaarden van het Windfonds zoals openbaarheid, controleerbaar, terug vorderbaar bij onjuiste gegevens etc. (nader uitwerken in statuten)

Voorwaardelijke criteria voor het Transitiefonds
5. Het initiatief is goed onderbouwd, voorzien van een plan van Aanpak en een reële begroting van kosten (incl. btw). Eventuele opbrengsten c.q. besparingen maken onderdeel uit van het plan.
6. Na steun van het fonds is het initiatief binnen zes maanden gestart. Binnen een jaar is het grootste deel van het project gerealiseerd, tenzij de aanvraag voor meerdere jaren is gedaan.
7. Vanuit het Transitiefonds wordt maximaal 50% aan het project bijgedragen (cofinanciering), de overige 50% dient via andere fondsen, uren, materialen of andere wijze aantoonbaar worden onderbouwd.

Overige spelregels
8. Ieder kalenderjaar worden alle gelden verdeeld die in het kalenderjaar daarvoor zijn opgehaald. Er wordt niet gereserveerd, tenzij daarover met alle partijen afspraken zijn gemaakt.
9. De werking en effectiviteit van deze opzet zal de periodiek (tweejaarlijks) worden geëvalueerd
10. Alle informatie (inhoudelijk, financieel etc.) van alle projecten is openbaar.
11. Projecten die alleen specifieke personen of bedrijven bevoordelen komen niet in aanmerking. Bij aangetoond misbruik wordt de aanvrager en betrokken partijen uitgesloten van de mogelijkheid tot aanvragen voor het totale Windfonds gedurende het bestaan daarvan.

Hoe gaat het verder?

In 2017 wordt de Stichting Windfonds opgericht. Dit jaar wordt met name geïnvesteerd in de verdere verfijning van de gehanteerde uitgangspunten in Statuten van de stichting. Ook het werven van de benodigde bestuurders, adviescommissie en secretaris zal in 2017 gestalte krijgen. Daarnaast dienen een aantal praktische zaken te worden geregeld ten aanzien van communicatie, bancaire faciliteiten en verdeling middelen naar de windparken.